

Nr 197.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anställning å civilanställningsstat under budgetåret 1940/41 för visst fast anställt manskap vid försvarsväsendet; given Stockholms slott den 5 april 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

G U S T A F.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 april 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, ANDERSSON, DOMÖ.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

I syfte att underlätta avgående äldre fast anställt manskaps möjligheter att vinna civilanställning har, bland andra vidtagna åtgärder, s. k. *överstatsanställning* alltsedan år 1934 årligen medgivits visst manskap. Denna anordning innebär, att manskap med furirsutbildning eller motsvarande utbildning, som kan räkna minst 6 års anställning och vars anställningskontrakt utgår på hösten, kan erhålla fortsatt anställning med bibehållna avlöningsförmåner kontant och in natura under högst ett halvår efter anställningskontraktets

utgång, dock utan att upptaga någon beställning på den aktiva staten. Anställningen medför i princip fortsatt tjänstgöringsskyldighet, nämligen i den mån tiden icke tages i anspråk för det egentliga syftet, förberedelser för civilianställning, och jämväl i övrigt, då så erfordras. Anordningen syftar i främsta rummet till att undvika, att hela massan av avgående militärmanskap vid en ur civilianställningssynpunkt ogynnsam tidpunkt av året — på hösten — på en gång utföres i den civila arbetskonkurrensen, samt att giva det äldre manskapet, för vilket civilianställningsspörsmålet är mest brännande, stödet av fortsatt anställning och avlöning under en övergångstid mellan militär anställning i egentlig mening och civil sysselsättning. Samtidigt medför anställningsformen över stat möjlighet till beredande av ledighet åt vederbörande beställningshavare för utbildning och provtjänstgöring m. m. samt beviljande av omedelbart avsked, då civilianställning vinnes. De närmare bestämmelserna rörande anställning över stat hava årligen meddelats av Kungl. Maj:t.

Hittills har riksdagens bemyndigande angående beredande av dylik anställning lämnats för ett år i sänder, senast av 1939 års lagtima riksdag för budgetåret 1939/40. De närmare bestämmelserna angående överstatsanställning under detta budgetår hava meddelats genom brev den 31 augusti 1939 till arméförvaltningen, marinförvaltningen och flygförvaltningen. Med stöd av dessa bestämmelser erhöles hösten 1939 tillsammans 208 beställningshavare av manskapet sådan anställning, nämligen vid armén 183, vid marinen 21 och vid flygvapnet 4.

I skrivelse den 27 mars 1940 har nu *styrelsen för försvarsväsendets centrala civilianställningsbyrå* — under erinran därom, att det sålunda överstatsanställda manskapet på grund av inträffade förhållanden den 3 december 1939 beordrats att inträda i militär tjänstgöring vid respektive truppförband (motvarande) och alltså icke fått beräknat utbyte av sin erhållna anställning över stat — hemställt, dels att ifrågavarande manskap måtte medgivas fortsatt anställning i manskapsbeställningar intill utgången av anställningsåret 1939/40, dels ock att samma manskap måtte medgivas anställning å civilianställningsstat, som omförmäles i för riksdagen framlagt förslag till manskapsavlöningsreglemente, utan hinder av att vederbörande beställningshavare hösten 1939 medgivits anställning över stat i civilianställningssyfte och jämväl utan hinder av arten av den anställning, som han innehaft under anställningsåret 1939/40.

I skrivelsen har styrelsen vidare framhållit, bland annat, att de ifrågavarande beställningshavarnas anställningstid utginge med utgången av april månad och att den särskilda poliskursen för underbefäl anställningsåret 1939/40, vid vilken 54 av de överstatsanställda varit elever, ävensom en för dylikt manskap anordnad handelskurs avbrutits i och med inkallelsen till militär tjänstgöring, samt att dessa kurser icke nu lämpligen kunde ånyo upptaga undervisningen. Då det vore mindre lämpligt att medgiva beställningshavarna ifråga förlängd överstatsanställning efter utgången av april månad, därvid de skulle äga åtnjuta tjänstledighet i civilianställningssyfte under en tid, då behovet av befäl för de värnpliktigas utbildning vore stort, ville byrån

förorda, att åtgärder i stället vidtoges i syfte att ifrågavarande underbefäl finge möjligheter till fortsatt anställning vid respektive förband intill utgången av innevarande anställningsår den 31 oktober 1940 och därefter anställning å civilanställningsstat, varigenom de hösten 1940 kunde på nytt börja förbereda sin övergång till civil verksamhet.

I likhet med civilanställningsbyråns styrelse finner jag det vara skäligt, att det manskap, som nu innehar anställning över stat i civilanställningssyfte men som på grund av inträffade förhållanden i stället måst tagas i anspråk för militär tjänstgöring och sålunda icke kunnat begagna anställningstiden till att förbereda sin övergång till civil verksamhet, må erhålla förnyat tillfälle till sådan förmån. Tiden för den nuvarande anställningen över stat utgår för de personer, om vilka nu är fråga, med innevarande månad. Till en början synas dessa personer böra erhålla möjligheter att därefter, i den mån de göra framställning därom, erhålla fortsatt anställning vid försvarsväsendet intill utgången av innevarande anställningsår antingen i beställningar på aktiv stat, därest sådana finnas vakanta, eller ock i sådan anställning över stat, som avses i Kungl. Maj:ts brev den 14 oktober 1939 angående beredande av anställning över stat av vissa värnpliktiga. Härom har jag denna dag i annat sammanhang gjort framställning. Vid utgången av anställningsåret 1939/40 böra dessa personer vidare på sätt civilanställningsbyrån förordat, kunna erhålla anställning å civilanställningsstat utan hinder av att de under anställningsåret 1939/40 innehaft anställning av annan art än i beställningar å aktiv stat och jämväl utan hinder av att de redan hösten 1939 erhållit anställning över stat i civilanställningssyfte. Jag får i detta sammanhang erinra om att i det förslag till manskapsavlöningsreglemente, som genom propositionen nr 127 förelagts årets riksdag, bestämmelser intagits angående rätt för visst manskap att enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser åtnjuta avlöning å civilanställningsstat under en tid av högst sex månader, vilken förmån är avsedd att ersätta den ovan omförmälda, hittills för ett budgetår i sänder beslutade anställningen över stat i civilanställningssyfte.

För medgivande åt nu ifrågavarande manskap av rätt att åtnjuta avlöning å civilanställningsstat läser emellertid fordras riksdagens medverkan. Proposition i ämnet torde jämlikt § 54 riksdagsordningen kunna avlätas utan hinder av att den för propositioners avlämnande i allmänhet stadgade tiden gått till ända.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att anställning å civilanställningsstat enligt av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser må under budgetåret 1940/41 medgivas manskap, som avgått från beställning på aktiv stat med utgången av anställningsåret 1938/39 och i samband därmed erhållit anställning över stat i civilanställningssyfte men icke kunnat utnyttja sistnämnda anställning på grund av anbefalld militär tjänstgöring samt därefter kvarstannat i militärtjänst intill utgången av anställningsåret 1939/40.

Departements-
chefen.

Kungl. Maj:ts proposition nr 197.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Lars Wikland.
